

บทความการวิจัย

บทบาทของผู้บริหารในการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของสถานศึกษา ในโครงการพัฒนาสถานศึกษาสู่ความเป็นเลิศภายใต้หลักปรัชญา ของเศรษฐกิจพอเพียง เขตภาคใต้

วรารคนา นนทโชติ
หลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาและเปรียบเทียบบทบาทของผู้บริหารในการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของสถานศึกษา ในโครงการพัฒนาสถานศึกษาสู่ความเป็นเลิศภายใต้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง เขตภาคใต้ จำแนกตามประสบการณ์การทำงาน และขนาดของสถานศึกษา กลุ่มตัวอย่างในการเก็บรวบรวมข้อมูล คือ ผู้บริหารสถานศึกษา โครงการพัฒนาสถานศึกษาสู่ความเป็นเลิศภายใต้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง เขตภาคใต้ จำนวน 220 คน ได้มาโดยการสุ่มแบบหลายขั้นตอน โดยการใช้ตารางของเครจซี่และมอแกน (Krejcie & Morgan, 1970) เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ วิเคราะห์ข้อมูลด้วยค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และทดสอบสมมติฐานด้วยการใช้การทดสอบค่าที (t - test)

ผลการวิจัยพบว่า

1. บทบาทของผู้บริหารในการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของสถานศึกษา ในโครงการพัฒนาสถานศึกษาสู่ความเป็นเลิศภายใต้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง เขตภาคใต้ ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยมีระดับความคิดเห็นต่อบทบาทของผู้บริหารในการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน ตามหลักการกระจายอำนาจสูงสุด รองลงมา คือ หลักการตรวจสอบและถ่วงดุล และหลักการบริหารตนเอง สำหรับหลักการมีส่วนร่วมมีระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับปานกลาง
2. การเปรียบเทียบบทบาทของผู้บริหาร ในการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของสถานศึกษา ในโครงการพัฒนาสถานศึกษาสู่ความเป็นเลิศภายใต้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง เขตภาคใต้จำแนกตามประสบการณ์การทำงาน และขนาดของสถานศึกษา พบว่าแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของสถานศึกษาในโครงการพัฒนาสถานศึกษาสู่ความเป็นเลิศภายใต้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง เขตภาคใต้ ตามหลักการกระจายอำนาจ หลักการมีส่วนร่วม หลักการบริหารตนเอง และหลักการตรวจสอบและถ่วงดุล

2. เพื่อเปรียบเทียบบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของสถานศึกษาในโครงการพัฒนาสถานศึกษาสู่ความเป็นเลิศภายใต้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง เขตภาคใต้

วิธีดำเนินการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นโดยการศึกษาเอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง แบ่งเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม เป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check -list) เพื่อทราบข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับ ตำแหน่ง ประสบการณ์การทำงาน และขนาดของสถานศึกษา

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูที่มีต่อบทบาทของผู้บริหารในการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของสถานศึกษา ในโครงการพัฒนาสถานศึกษาสู่ความเป็นเลิศภายใต้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง เขตภาคใต้ ครอบคลุมหลักการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน 4 หลักการ คือ หลักการกระจายอำนาจ หลักการมีส่วนร่วม หลักการบริหารตนเอง และหลักการตรวจสอบและถ่วงดุล ซึ่งแบบสอบถามมีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) มี 57 ข้อ แบ่งเป็น 5 ระดับ ดังนี้

- 5 หมายถึง มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุด
- 4 หมายถึง มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก
- 3 หมายถึง มีความคิดเห็นอยู่ในระดับปานกลาง
- 2 หมายถึง มีความคิดเห็นอยู่ในระดับน้อย
- 1 หมายถึง มีความคิดเห็นอยู่ในระดับน้อยที่สุด

สรุปผลการวิจัย

ตอนที่ 1 การศึกษาความคิดเห็นผู้บริหารที่มีต่อบทบาทของผู้บริหารในการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของสถานศึกษา ในโครงการพัฒนาสถานศึกษาสู่ความเป็นเลิศภายใต้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง เขตภาคใต้ ตามหลักการกระจายอำนาจ หลักการมีส่วนร่วม หลักการบริหารตนเอง และหลักการตรวจสอบและถ่วงดุล

ผลการวิจัย พบว่า โดยภาพรวมแล้วผู้บริหารสถานศึกษามีความคิดเห็นต่อบทบาทของผู้บริหารในการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานตามหลักการสำคัญ 4 ประการ ได้แก่ หลักการกระจายอำนาจ หลักการมีส่วนร่วม หลักการบริหารตนเอง และหลักการตรวจสอบและถ่วงดุล อยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.70 โดยมีระดับความคิดเห็นต่อบทบาทของผู้บริหารในการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานตามหลักการกระจายอำนาจ สูงสุด มีค่าเฉลี่ย 3.80 รองลงมาคือ หลักการตรวจสอบและถ่วงดุล และหลักการบริหารตนเอง มีค่าเฉลี่ย 3.78 และ 3.67 ตามลำดับ สำหรับหลักการมีส่วนร่วม มีความคิดเห็นในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.50

เมื่อวิเคราะห์เป็นรายด้านของแต่ละหลักการตามลำดับ ได้แก่ หลักการกระจายอำนาจ หลักการมีส่วนร่วม หลักการบริหารตนเอง และหลักการตรวจสอบและถ่วงดุล สามารถสรุปผลได้ดังนี้

1. หลักการกระจายอำนาจ ผลการวิจัยพบว่า ผู้บริหารสถานศึกษามีความคิดเห็นต่อบทบาทของผู้บริหารในการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.80 โดยมีความคิดเห็นด้านการมอบหมายงานให้บุคลากรรับผิดชอบอยู่ในระดับสูงสุด มีค่าเฉลี่ย 4.36 และด้านครูสร้างและใช้เครือข่ายเพื่อการศึกษาต่ำสุด มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.44

2. ตามหลักการมีส่วนร่วม ผลการวิจัยพบว่า ผู้บริหารสถานศึกษามีความคิดเห็นต่อบทบาทของผู้บริหารในการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.50 โดยมีความคิดเห็นในด้านครูและชุมชนมีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบายและวิสัยทัศน์ของสถานศึกษาสูงสุด มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.81 และด้านครูและชุมชนมีส่วนร่วมในการประเมินผลการบริหารงานของบุคลากรในสถานศึกษาต่ำสุด ที่ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.31

3. หลักการบริหารตนเอง ผลการวิจัยพบว่า ผู้บริหารสถานศึกษามีความคิดเห็นต่อบทบาทของผู้บริหารในการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของสถานศึกษาอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.67 โดยมีระดับความคิดเห็นในด้านบริหารงานโดยสนับสนุนให้ครูประเมินผลการปฏิบัติงานตามแผนปฏิบัติการด้วยตนเอง มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.85 และด้านวิเคราะห์สถานการณ์ทางเศรษฐกิจภายนอกสถานศึกษาต่ำสุด มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.44

4. หลักการตรวจสอบและถ่วงดุล ผลการวิจัยพบว่า ผู้บริหารสถานศึกษามีความคิดเห็นต่อบทบาทของผู้บริหารในการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของสถานศึกษาอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยรวมเท่ากับ 3.78 โดยมีความคิดเห็นด้านการสร้างความตระหนักและความเข้าใจแก่ครูเพื่อรองรับการประเมินภายนอกอยู่ในระดับสูงสุด มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.93 และด้านการประชาสัมพันธ์มาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาสู่สาธารณชนต่ำสุดมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.63

ตอนที่ 2 สรุปผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารเกี่ยวกับบทบาทของผู้บริหาร ในการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของสถานศึกษาในโครงการพัฒนาสถานศึกษาสู่ความเป็นเลิศภายใต้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง เขตภาคใต้ เมื่อจำแนกประสบการณ์การทำงาน และขนาดของสถานศึกษา ผลการวิจัยสามารถสรุปตามสมมติฐานได้ดังนี้

สมมติฐานข้อที่ 1 ผู้บริหารที่มีประสบการณ์การทำงานต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับบทบาทของผู้บริหารในการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน แตกต่างกัน ผลการวิจัยพบว่า โดยภาพรวม ระดับความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาที่มีต่อบทบาทของผู้บริหารในการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานจำแนกตามประสบการณ์การทำงานแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ระดับความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาที่มีต่อบทบาทของผู้บริหารในการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานจำแนกตามประสบการณ์การทำงานแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

สมมติฐานข้อที่ 2 ผู้บริหารที่ปฏิบัติงานอยู่ในสถานศึกษาที่มีขนาดแตกต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับบทบาทของผู้บริหารในการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน แตกต่างกัน ผลการวิจัยพบว่า โดยภาพรวม ระดับความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาที่มีต่อบทบาทของผู้บริหารในการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานจำแนกตามขนาดของสถานศึกษาแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านระดับความ

คิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาที่มีต่อบทบาทของผู้บริหารในการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน จำแนกตามขนาดของสถานศึกษาแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

อภิปรายผลวิจัย

จากผลการวิจัยครั้งนี้ มีประเด็นที่สามารถนำมาอภิปรายผลได้ ดังรายละเอียดต่อไปนี้

1. ความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาที่มีต่อบทบาทของผู้บริหารในการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของสถานศึกษา ในโครงการพัฒนาสถานศึกษาสู่ความเป็นเลิศภายใต้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง เขตภาคใต้ ตามหลักการกระจายอำนาจ หลักการมีส่วนร่วม หลักการบริหารตนเอง และหลักการตรวจสอบและถ่วงดุล

ผลการวิจัยพบว่า โดยภาพรวมแล้วผู้บริหารสถานศึกษามีความคิดเห็นต่อบทบาทของผู้บริหารในการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานตามหลักการสำคัญ 4 ประการ ได้แก่ หลักการกระจายอำนาจ หลักการมีส่วนร่วม หลักการบริหารตนเอง และหลักการตรวจสอบและถ่วงดุล อยู่ในระดับมาก โดยมีระดับความคิดเห็นต่อบทบาทของผู้บริหารในการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานตามหลักการกระจายอำนาจมีค่าเฉลี่ยมากที่สุด รองลงมาคือ หลักการตรวจสอบ และถ่วงดุล และสำหรับหลักการบริหารตนเอง สอดคล้องกับผลการวิจัยของ ดิเรก สายศิริวิทย์ (2545) ที่พบว่า ระดับบทบาทของผู้บริหารในการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของโรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดกรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 6 ทั้ง 5 หลักการ คือ 1) หลักการกระจายอำนาจ 2) หลักการมีส่วนร่วม 3) หลักการคืนอำนาจจัดการศึกษาให้กับประชาชน 4) หลักการบริหารตนเอง 5) หลักการตรวจสอบและถ่วงดุล ส่วนใหญ่มีบทบาทอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับผลการวิจัยของ โจทย์ แดงจันทร์ (2544) ที่วิจัยเรื่องความคาดหวังในการกระจายอำนาจการบริหารการศึกษาขั้นพื้นฐานไปยังสถานศึกษา ของผู้บริหารสถานศึกษาในจังหวัดสระแก้ว พบว่าความคาดหวังในการกระจายอำนาจการบริหารการศึกษาขั้นพื้นฐานไปยังสถานศึกษา ของผู้บริหารสถานศึกษาในจังหวัดสระแก้วด้านการบริหารงานบุคคลอยู่ในระดับมาก

สำหรับหลักการมีส่วนร่วม ผู้บริหารสถานศึกษามีความคิดเห็นต่อบทบาทของผู้บริหารในการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานอยู่ในระดับปานกลาง สอดคล้องกับผลการวิจัยของ รัญจวนศรี ขุนไชยรักษ์ (2547) ที่ทำการวิจัยเรื่องการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของสถานศึกษา เขตพื้นที่การศึกษาสุราษฎร์ธานี เขต 2 พบว่า หลักการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานตามความคิดเห็นของผู้บริหาร ครู และคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ที่จัดการศึกษาช่วงชั้นที่ 3 และช่วงชั้นที่ 4 เขตพื้นที่การศึกษาสุราษฎร์ธานี เขต 2 ในหลักการมีส่วนร่วม ทั้งโดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับปานกลาง

2. จากการเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาที่มีต่อบทบาทของผู้บริหาร ในการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของสถานศึกษา ในโครงการพัฒนาสถานศึกษาสู่ความเป็นเลิศภายใต้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง เขตภาคใต้ จำแนกตาม ประสบการณ์การทำงาน และขนาดของสถานศึกษา ผลการวิจัย พบว่า ระดับความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาที่มีต่อบทบาทของผู้บริหารในการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานจำแนกตาม ประสบการณ์การทำงาน และขนาดของสถานศึกษา แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐาน ทั้งนี้ อาจเนื่องมาจากผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงาน

คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานทุกคนต้องผ่านการอบรมหลักสูตรผู้บริหารสถานศึกษาจากสถาบันพัฒนาผู้บริหารการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ จึงมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการบริหารสถานศึกษา อีกทั้งเป็นเพราะหน้าที่และความรับผิดชอบของผู้บริหารโรงเรียน คือการรับผิดชอบในงานทุกอย่างของโรงเรียน ได้แก่ รับผิดชอบการจัดการศึกษาในโรงเรียนให้ได้ผลตามจุดประสงค์ของการศึกษา และของทางราชการ รับผิดชอบงานขององค์การทั้งภายในและภายนอก การเป็นตัวแทนหรือสัญลักษณ์ของโรงเรียน ผู้บริหารจะต้องเป็นตัวแทนในกิจกรรมต่าง ๆ ของโรงเรียน การติดต่อองค์กรภายนอกโรงเรียนจะต้องกระทำในนามของผู้บริหาร ผู้บริหารจะต้องเป็นตัวแทนของโรงเรียน ในการติดต่อกับสังคมภายนอก การเป็นผู้นำเทศ หรือให้การแนะนำแก่ผู้ใต้บังคับบัญชา ผู้บริหารต้องทำหน้าที่แนะนำ ตักเตือน สั่งงาน ชี้แนะ และกระตุ้นให้คิดริเริ่มงานใหม่ ๆ และสร้างความสามารถในการทำงานให้แก่ผู้ใต้บังคับบัญชา การเป็นผู้ริเริ่มงานใหม่พยายามปรับปรุงงานด้านต่าง ๆ ของโรงเรียนให้ดีขึ้นภารกิจนี้ต้องการเวลา ความรอบรู้ ความรู้จักคิดสร้างสรรค์และการปรับปรุงให้ดีขึ้น และการเป็นผู้ตัดสินใจในปัญหาระดับสูงของโรงเรียน หน้าที่นี้เป็นหน้าที่สำคัญที่สุด เพราะงานขั้นสุดยอดของโรงเรียนเป็นหน้าที่โดยเฉพาะของผู้บริหารที่ต้องตัดสินใจ และรับผิดชอบผลอันเกิดจากการตัดสินใจนั้น ๆ ก่อนที่จะตัดสินใจ จะต้องพิจารณาวินิจฉัย ให้รอบคอบจากข้อมูลที่ต้องการ หรือจากการประเมินสถานการณ์ไว้เป็นอย่างดีแล้ว โดยแซนเดอร์สัน (Sanderson, อ้างถึงใน กิตติพันธ์ รุจิรกุล, 2529) ที่เห็นว่าผู้บริหารมีบทบาทหน้าที่ อย่างน้อย 5 ประการ คือ เป็นผู้แทนหรือผู้พูดแทน (Spokesman) เป็นผู้ประสานหรือสร้างความปรองดอง (Harmonizer) เป็นผู้วางแผน (Planner) เป็นผู้บริหาร (Executive) และการศึกษา (Educator) สอดคล้องกับชาญชัย อาจินสมาจารย์ (2543) กล่าวว่าการบริหารเป็นรูปหนึ่งของการทำงาน โดยผู้บริหารจะมีบทบาททางการบริหารดังนี้ คือ การวางแผน (Planning) ตัดสินใจว่าจะดำเนินการตามเป้าหมายอะไร สำหรับอนาคตและทำอย่างไรจึงจะให้เป้าหมายเหล่านั้นสัมฤทธิ์ผล การจัดองค์กร (Organizing) การจัดกลุ่ม การมอบหมายกิจกรรมและการให้อำนาจหน้าที่เพื่อการดำเนินงาน การจัดคนเข้าทำงาน (Staffing) กำหนดความต้องการของทรัพยากรมนุษย์ และการเลือกสรร การคัดเลือก การฝึกอบรมและการพัฒนาพนักงาน เพื่อใช้ในการทำงานให้แล้วเสร็จ การสั่งการ (Commanding) การชี้แนะและการสั่งการให้เกิดพฤติกรรมของพนักงานสู่การทำจุดมุ่งหมายให้สำเร็จและการควบคุม (Controlling) การวัดผลการปฏิบัติงานเทียบกับจุดมุ่งหมาย การตรวจจับปัญหา และแนวทาง ซึ่งเมื่อดำเนินการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานตามขอบข่ายและภารกิจของสถานศึกษาแล้ว ทำให้ผู้บริหารต้องแสดงบทบาทชัดเจนขึ้น ดังที่สุชาติ ประชากุล (อ้างถึงใน กิตติพันธ์ รุจิรกุล, 2549) ให้ความเห็นว่า ผู้บริหารที่ทำงานมีประสิทธิภาพสูงควรมีบทบาทและหน้าที่ ควบคุมงานให้เป็นไปตามปกติ เพื่อผลงานของกลุ่มจะค่อยเพิ่มขึ้น ควบคุมงานกลุ่มที่มีผลงานสูง โดยสนใจที่คนทำงานและสิ่งที่เป็นปัญหานอกเหนือจากงานและกิจกรรมของผู้ใต้บังคับบัญชา ส่วนกลุ่มที่มีผลงานต่ำ ควบคุมการทำงานโดยเน้นที่วิธีการดำเนินงานหรือวิธีผลิตและผู้บริหารที่มีผลงานสูงจะใช้เวลาในการดำเนินงานน้อยกว่าเวลาที่ใช้ในการสนใจคนงาน และควรให้ความช่วยเหลือเกื้อกูล ฝึกฝนอบรมครูหรือผู้ใต้บังคับบัญชาเพื่อให้เกิดความรู้ ความชำนาญจะเป็นการช่วยให้เกิดความก้าวหน้า ทำให้ผลงานมีปริมาณและคุณภาพสูงขึ้นอีก ด้วยเหตุผลดังกล่าว จึงทำให้ความคิดเห็นของผู้บริหารเกี่ยวกับบทบาทของผู้บริหาร ในการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพังงาจำแนกตามตำแหน่ง และประสบการณ์จึงไม่

แตกต่างกัน สอดคล้องกับผลงานวิจัยของอาร์ักษ์ ทองปาน (2543) ที่ศึกษาการจัดอาชีวศึกษา ระบบทวิภาคี ตามความคิดเห็นของผู้บริหารกลุ่มสถานศึกษาภาคใต้ พบว่า ความคิดเห็นของผู้บริหารที่มีบทบาทหน้าที่ต่างกัน มีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน และสอดคล้องกับอุไร รัชนะธรรม (2542) พบว่า ผู้บริหารวิทยาลัยเทคนิคกับผู้บริหารวิทยาลัยอาชีวศึกษาและกับผู้บริหารวิทยาลัยสารพัดช่าง สังกัดกรมอาชีวศึกษาในเขตกรุงเทพมหานครใช้อำนาจในการบริหารไม่แตกต่างกัน

สำหรับความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาที่มีบทบาทของผู้บริหารในการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน จำแนกตามขนาดของสถานศึกษาที่ไม่แตกต่างกันนั้น ทั้งนี้ในปัจจุบันรูปแบบการบริหารสถานศึกษาได้เปลี่ยนมาใช้รูปแบบการบริหารแบบมีส่วนร่วม โดยให้ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาได้มีส่วนร่วมในการใช้ความคิด ร่วมมือในการปฏิบัติทำให้บุคลากรในสถานศึกษามีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการบริหารงานค่อนข้างมาก อีกทั้งความเจริญก้าวหน้าทางเทคโนโลยีในปัจจุบันที่มีความเจริญก้าวหน้าไปอย่างมากไม่ว่าจะเป็นเรื่องการติดต่อสื่อสาร หรือในเรื่องการค้นหาข้อมูลผ่านทางเทคโนโลยีสารสนเทศที่สามารถทำได้ง่าย สะดวก รวดเร็ว จึงทำให้ความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาที่มีบทบาทของผู้บริหารในการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานจำแนกตามขนาดของสถานศึกษาที่ไม่แตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของฮารังชาติ ธรรมชาติ (2542) ที่ศึกษาเรื่องการปฏิบัติงานวิชาการของผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานการศึกษาจังหวัดกระบี่ จำแนกตามขนาดของโรงเรียนพบว่า ผู้บริหารโรงเรียนที่มีขนาดของโรงเรียนต่างกัน มีการปฏิบัติงานวิชาการโดยภาพรวมและรายองค์ประกอบไม่แตกต่างกัน สอดคล้องกับ วนิดา การขยัน (2540) ที่ศึกษาการศึกษาปัญหาการปฏิบัติงานวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดพังงาพบว่า ผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาที่มีขนาดของโรงเรียนต่างกัน มีปัญหาการปฏิบัติงานวิชาการโดยภาพรวมและรายองค์ประกอบไม่แตกต่างกัน และผลการวิจัยของพวงเพชร ต้นติวิวัฒน์ (2543) ที่ศึกษาผลการปฏิบัติงานวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดนครศรีธรรมราช ตามความคิดเห็นของครูอาจารย์พบว่า โรงเรียนที่มีขนาดต่างกันครูอาจารย์ที่มีความคิดเห็นต่อการปฏิบัติงานวิชาการของผู้บริหารโรงเรียน โดยภาพรวมและรายองค์ประกอบไม่แตกต่างกัน

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลวิจัยไปใช้

1. จากผลการวิจัยพบว่า โดยภาพรวมแล้วบทบาทของผู้บริหารในการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานตามหลักการสำคัญ 4 ประการ ได้แก่ หลักการกระจายอำนาจ หลักการมีส่วนร่วม หลักการบริหารตนเอง และหลักการตรวจสอบและถ่วงดุล อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน หลักการกระจายอำนาจ หลักการบริหารตนเอง และหลักการตรวจสอบและถ่วงดุล มีระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก หลักการมีส่วนร่วม มีระดับความคิดเห็นในระดับปานกลาง แสดงให้เห็นว่า ตามสภาพที่เป็นจริงด้านหลักการมีส่วนร่วมอยู่ในระดับไม่น่าพอใจนัก ดังนั้น ผู้บริหารสถานศึกษาควรสร้างความตระหนักให้กับบุคลากรทุกฝ่ายให้เข้าใจและเห็นความสำคัญของการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา ควรดำเนินการจัดประชุม อบรม สัมมนา ให้แก่ผู้บริหารบุคลากรในสถานศึกษา ตลอดถึงคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ให้มีความรู้และเข้าใจในบทบาทหน้าที่

ของตนอย่างชัดเจน สามารถนำสู่การปฏิบัติได้เป็นอย่างดี และผู้บริหารสถานศึกษาจะต้องพัฒนาตนเองโดยการศึกษาค้นคว้า รั้งฟังข่าวสาร สร้างความสัมพันธ์อันดีกับบุคลากรและชุมชน เพื่อพัฒนางานของสถานศึกษาให้ประสบผลสำเร็จสูงสุด

2. จากผลการวิจัยที่ พบว่า บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน จำแนกตามตำแหน่ง ประสบการณ์การทำงาน และขนาดของสถานศึกษา ไม่แตกต่างกัน ดังนั้น แนวทางพัฒนาประสิทธิภาพการบริหารสถานศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษาจึงสามารถดำเนินการต่อไปได้ตามภารกิจและขอบข่ายของสถานศึกษาโดยพัฒนาตนให้ผ่านเกณฑ์มาตรฐานขั้นต่ำของมาตรฐานตำแหน่งและมาตรฐานวิทยฐานะผู้อำนวยการสถานศึกษา ซึ่งคณะกรรมการข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษากำหนดมาใช้ในการจัดการศึกษาในสถานศึกษาที่ตนสังกัด

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาปัญหาการปฏิบัติงานตามบทบาทของผู้บริหารในการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา

2. ควรศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการปฏิบัติงานตามบทบาทของผู้บริหารในการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ทั้งนี้เพื่อนำข้อมูลที่ได้มาวางแผนพัฒนาการจัดการของสถานศึกษาต่อไป

3. ควรมีการศึกษาผลการปฏิบัติงานตามบทบาทของผู้บริหารในการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา เชิงคุณภาพ โดยศึกษาในลักษณะกรณีศึกษา (Case Study) ซึ่งจะได้ผลที่ชัดเจนเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาการศึกษา